

▶ ارزشیابی بخش جدایی ناپذیر فرایند تربیت و یادگیری است که داوری و قضاوت در مورد آموخته‌ها و تغییر رفتار متری در جهت نیل به هدف‌های آموزشی و پرورشی بر اساس آن صورت می‌پذیرد. فرایندی نظام‌مند برای گردآوری، تحلیل و تفسیر اطلاعات، این فرآیند که ممکن است رسمی یا غیر رسمی باشد، هم می‌تواند بُعد کمی و هم کیفی را شامل می‌شود. راهبردهای ارزشیابی ناظر بر ماهیت اهداف حوزه یادگیری و متناسب با شرایط یادگیرندگان در دوره‌های مختلف می‌تواند ترکیبی از انواع ارزشیابی باشد تا بتواند قضاوت در خصوص شایستگی‌های کسب شده فراگیر را فراهم آورد. سنجش با سه هدف «از یادگیری»، «برای یادگیری» و «به مثابه یادگیری» صورت می‌پذیرد:

● سنجش از یادگیری، کسب اطمینان از میزان تحقق اهداف یادگیری است. اگر هدف سنجش تراکمی جمع‌آوری شواهدی برای تعیین میزان تحقق اهداف یادگیری باشد، «سنجش از یادگیری» محسوب می‌شود و اگر هدف آن جمع‌آوری شواهد برای تعیین متوسط عملکرد یادگیرندگان و برای بررسی اثربخشی برنامه‌درسی باشد، به عنوان «سنجش برون‌داد یا پیامد - محور» کاربرد دارد. این اقدامات سنجشی عمدتاً ناظر به فراهم آوردن شواهدی برای پاسخ‌گویی هستند.

● سنجش برای یادگیری اشاره به اقدامات ارزشیابانه و سنجشی در خلال برنامه‌ی یاددهی - یادگیری دارد و آمیخته با آن است که با استفاده از جمع‌آوری روشمند و نظام‌مند شواهد متنوع به دیدگاه واضح و قابل درکی از نقاط قوت و ضعف دانش‌آموز برای او و معلم منجر می‌شود؛ به درگیر کردن بیشتر دانش‌آموزان می‌انجامد؛ و معلم را مجهز می‌کند با استفاده از بازخوردهای مناسب، بهبود شیوه‌های یاددهی - یادگیری خود، طراحی مداخلات آموزشی و طراحی تکالیف ترمیمی گام‌های بعدی در آموزش دانش‌آموزان را تعیین کند و برای آنها فرصت‌هایی برای پیگیری، تفکر و در میان گذاشتن پیشرفت یادگیری فراهم سازد.

● سنجش به مثابه یادگیری که در اقداماتی همانند خود - سنجی و هم‌سال - سنجی تظاهر می‌یابد، با هدف ارتقای مسئولیت‌پذیری دانش‌آموز نسبت به یادگیری خود و دیگران صورت می‌پذیرد و به آموزش و بهبود مهارت‌های خودراهبری، یادگیری خود - نظم‌بخش و فراشناخت در دانش‌آموزان اختصاص دارد و به تشکیل اجتماع یادگیری در کلاس درس و ارتقای فرهنگ مدرسه‌یاری می‌رساند. منظور از مهارت‌های فراشناخت نظارت بر فرایندهای شناختی خود و خود - تنظیمی نیز شامل آگاهی و کنترل بر هیجانات، انگیزش‌ها، رفتار و محیط پیرامونی مربوط به یادگیری است.